

[Indenrigsministeren.]

Societetet og Forsikringsraadet samt Bankernes og Sparekassernes Sammenslutninger. Ogsaa Byggesocietetet for Danmark har udtalt sig om Lovforslaget. Af de modtagne Erklæringer fremgaar det, at Meningerne om Lovforslaget vel er noget delte, men at det i hvert Fald anses for et Fremskridt i Forhold til den hittidige Lovgivning paa det heromhandlede Omraade.

Under Behandlingen i Folketinget er Lovforslaget undergaaet forskellige Forandringer, der uden at ændre Principperne i det supplerer eller uddyber dets Bestemmelser.

Jeg skal med disse Ord, og idet jeg i øvrigt henviser til de Bemærkninger, der ledsagede Lovforslaget ved dets oprindelige Fremstilling i Folketinget i forrige Rigsdagssamling, anbefale Lovforslaget til villig Behandling i det høje Landsting.

Hans Hansen: Det foreliggende Lovforslag om Renten af Udlaan mod Pant i fast Ejendom angaar et gammelt Problem, som man nu vil løse i en ny Form.

Naar jeg siger, at det er et gammelt Problem, ligger vel det bedste Bevis derfor i, at ifølge Lovforslagets § 5 ophæves Bestemmelsen i den 258 Aar gamle Danske Lovs 5—14—5 om Rente, der lyder saaledes:

„Til Rente af Penge, Korn eller andet, maa ej højere tagis end sex af hundrede aarligen.“

Allerede i Christian den Femtes Danske Lov er der saaledes fastsat en Maksimumsrente af 6 pCt. pr. Aar. I den for Danmark saa vanskelige Tid omkring 1813 blev der ogsaa truffet Bestemmelse om Renten, nemlig ved § 21 i Forordningen af 5. Januar 1813, hvori det hedder:

„Den almindelige Rentefod ved alle Forskrivelser, som lyde paa Sølvværdi og herefter udstedes, er 4 pCt.“

Ved den nugældende Lov af 6. April 1855 bestemtes det, at den ved Forordningen af 5. Januar 1813 bestemte almindelige Rentefod af 4 pCt. kun skal være gældende for Udlaan i faste Ejendomme, hvorimod Rentefoden ved andre Udlaan skal være fri.

Herved var den almindelige Rentefod for Laan i fast Ejendom fastlagt, men det var dog saaledes, at under Forordningen af 1813 kunde Kongen og efter Loven af 1855 kunde Indenrigsministeren udstede Bevilling til, at der svarede en højere Rente end 4 pCt. pr. Aar. Ved Lov af 27. Marts 1912 ændredes denne Bevillingsret til, at Retskriverværten kunde give Bevilling til at svare højere Rente end 4 pCt.,

men ikke over 6 pCt. pr. Aar, imod at det paagældende Laanedokument stempledtes til 1 Kr., og Forholdet har da siden været det, at alle fik Bevilling til en højere Rente, naar de betalte Kronen. Altsaa har Staten haft Gevinst af denne Rentelovgivning, men i hvor høj Grad den har været til Gavn for Laantagerne, som det skulde være Lovens Formaal at værne, er det noget vanskeligt at faa Øje paa. At der altid har været delte Meninger herom, oplyser de mange, mange Sider i Rigsdagstidende om, hvor dette Spørgsmaal har været til Debat gennem de sidste 90 Aar.

I alle de Love, som vi hidtil har haft om Rente, har det været saaledes, at der kun har været nævnt den Rente, som betales af den i Laanedokumentet anførte Sum, det, vi kalder den nominelle Rente. Men der var tillige noget, der hed Kurs, og det betød, at det udbetalte Laan i mange Tilfælde var betydeligt mindre end det, som var anført i Laanedokumentet, og som skulde tilbagebetales. Ved denne Kurs- og Provisionsskæring er den effektive Rente blevet højere, ja, i mange Tilfælde betydeligt højere end den i Laanedokumentet nævnte Rente.

Paa dette Omraade er det, at det Lovforslag, vi her behandler, fuldstændig adskiller sig fra den hittidige Lovgivning, idet den Rente, som Lovforslaget tager Sigte paa, er den effektive Rente. § 1 fastsætter nemlig, at

„Af Gæld med Pant i fast Ejendom kan ingen gyldigt forpligte sig til at betale en Rente, der overstiger, hvad der er rimeligt under Hensyn til det almindelige Renteniveau paa Aftalens Tid, de for Gælden fastsatte Afdrags- og Opsigelsesvilkaar, Pantebrevets Stilling i Prioritetsordenen og andre Forhold, der har Indflydelse paa Rentens Størrelse, herunder eventuelt Kurstab.“

Det er saaledes en hel Række Forhold, der skal tages i Betragtning ved Bedømmelsen af, om den effektive Rente overstiger, hvad der er rimeligt. Man kan nok sige, at „hvad der er rimeligt“ er et noget vagt Begreb, og at det kan være noget vanskeligt at afgøre, hvor det er overskredet. Af Behandlingen i det andet høje Ting ses det, at dette Spørgsmaal har været behandlet der, idet man herom har rettet Spørgsmaal, som er besvaret af Indenrigsministeriet. Af Svaret fremgaar det, at Fortolkningen af den i § 1 foreslaaede Bestemmelse henhører under Domstolene, hvem det paa-hviler at afgøre, om Renten er rimelig. Man henviser i saa Henseende til, at Dom-